

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

	Przewodniczący:	Sędzia SA Marek Kruszewski
	Protokolant:	Magdalena Magdziarz

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2023 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa A. E. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o uchylenie uchwał

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 czerwca 2022 r., sygn. akt X GC 1064/21

I/ z apelacji pozwanej zmienia zaskarżony wyrok w pkt. 1 poprzez wyeliminowanie z jego treści uchwały nr 4 (cztery) w sprawie zmiany Statutu Spółki, podjętej przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. w dniu 25 października 2021 roku i oddala powództwo w tej części;

II/ oddala apelację powódki;

III/ zasądza od A. E. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w (...)’620,00 zł (sześć tysięcy sześćset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I AGa 280/22

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 czerwca 2022 roku Sąd Okręgowy w Łodzi:

1/ uchylił uchwały o numerach: 4 (cztery) w sprawie zmiany Statutu Spółki, 9 (dziewięć) w sprawie zmiany Statutu Spółki, 10 (dziesięć) w sprawie zmiany Statutu Spółki i 12 (dwanaście) w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Spółki, podjęte przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) Spółki Akcyjnej w K. w dniu 25 października 2021 r.;

2/ oddalił powództwo o uchylenie uchwał o numerach 5, 6 i 11;

3/ zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz A. E. (1) 20 453,58 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, które Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. powstała w 1989 roku. Założycielem Spółki był M. W. (1), ojciec powódki oraz akcjonariusza większościowego M. W. (2). Spółka ma charakter rodzinny. Między powódką a M. W. (2) toczą się liczne spory o charakterze majątkowym i osobistym, w tym o dział spadku po M. W. (1), dotyczący przekazania akcji spółki synowi powódki A. E. (2), rozwoju spółki, w tym wprowadzenia inwestora strategicznego.

W dniu 25 października 2021 r. akcjonariusze pozwanej na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu podjęli m.in. uchwały nr 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12.

Zgodnie z uchwałą nr 4 postanowiono zmienić Statut Spółki w ten sposób, że po § 11b statutu Spółki dodano § 11c o następującej treści :

„ § 11c

1. Zarząd Spółki jest upoważniony do podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę nie wyższą niż 5.254.755 zł (pięć milionów dwieście pięćdziesiąt cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt pięć złotych) poprzez emisję nie więcej niż 5.254.755 (pięć milionów dwieście pięćdziesiąt cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt pięć) akcji o wartości nominalnej 1,00 zł (jeden złoty) każda – w granicach określonych poniżej (...).

2. Upoważnienie Zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego w ramach Kapitału Docelowego wygasa z dniem 25 października 2024 roku.

3. W granicach Kapitału Docelowego Zarząd upoważniony jest do dokonania danego lub kilku kolejnych podwyższeń kapitału zakładowego Spółki w drodze jednej lub kilku emisji akcji.

4. Upoważnienie do podwyższania kapitału zakładowego Spółki w ramach Kapitału docelowego obejmuje uprawnienie Zarządu do emisji warrantów subskrypcyjnych, o których mowa w art. 453 § 2 Kodeksu spółek handlowych, z terminem wykonania prawa zapisu upływającym nie później niż okres, na który zostało udzielone niniejsze upoważnienie.

5. Akcje emitowane w ramach Kapitału Docelowego mogą być obejmowane tylko w zamian za wkłady pieniężne.

6. Zarząd, za zgodą Rady Nadzorczej, może pozbawić dotychczasowych akcjonariuszy w całości lub w części prawa poboru w stosunku do akcji oraz warrantów subskrypcyjnych emitowanych w drodze każdego podwyższenia kapitału zakładowego w granicach Kapitału Docelowego.

7. Uchwała Zarządu w sprawie ustalenia ceny emisyjnej akcji emitowanych w ramach Kapitału Docelowego wymaga zgody Rady Nadzorczej wyrażonej w formie uchwały.

8. Z zastrzeżeniem ust. 6 i 7, w granicach upoważnienia Zarząd może decydować o wszystkich sprawach związanych z podwyższeniem kapitału zakładowego Spółki w ramach Kapitału Docelowego oraz emisjami warrantów subskrypcyjnych, a w szczególności Zarząd jest umocowany do:

a) zawierania umów o subemisję inwestycyjną lub subemisję usługową lub innych umów zabezpieczających powodzenie emisji akcji, jak również zawierania umów, na mocy których poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będą wystawiane kwity depozytowe w związku z akcjami;

b) podejmowania uchwał oraz innych działań dotyczących rejestracji akcji w rejestrze akcjonariuszy;

c) podejmowania uchwał oraz innych działań w sprawie odpowiednio emisji akcji w drodze subskrypcji prywatnej, zamkniętej lub w drodze oferty publicznej.

9. Uchwała Zarządu podjęta w ramach statutowego upoważnienia udzielonego w niniejszym paragrafie zastępuje uchwałę Walnego Zgromadzenia w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki.

10. Uchwała Zarządu dotycząca podwyższenia kapitału zakładowego w ramach Kapitału Docelowego zapada zwykłą większością głosów. W każdym przypadku uchwała może być podjęta tylko w przypadku oddania przez Prezesa Zarządu głosu „za”.

Zgodnie z uchwałą nr 5 postanowiło zmienić Statut Spółki w ten sposób, że § 12 statutu Spółki otrzymał nowe następujące brzmienie:

„ § 12

Zobowiązania pieniężne Spółki wobec akcjonariuszy z przysługujących im praw z akcji wykonywane są bezpośrednio przez Spółkę.”

Uchwałą nr 6 zmieniono § 14 statutu Spółki :

„ § 14

1. Akcje są zbywalne. Zbycie akcji może nastąpić wyłącznie za zgodą Spółki.

2. Zgodę, o której mowa w ust. 1, wyraża Zarząd w drodze uchwały podejmowanej zwykłą większością głosów. W każdym przypadku uchwała może być podjęta tylko w przypadku oddania przez Prezesa Zarządu głosu »za«.”

Uchwałą nr 9 § 25 ust. 2 i ust. 3 statutu Spółki otrzymał następujące brzmienie:

„ § 25

2. Z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, Członkowie lale Rady Nadzorczej powoływani i odwoływani są w następujący sposób:

a) w przypadku trzy lub czteroosobowej Rady Nadzorczej akcjonariusz M. W. (2) (PESEL: (...)) jest uprawniony do powoływania i odwoływania dwóch Członków ;

b) w przypadku pięcioosobowej Rady Nadzorczej akcjonariusz M. W. (2) (PESEL: (...)) jest uprawniony do powoływania i odwoływania trzech Członków Rady ;

c) pozostałych Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie.

3. Członków Rady Nadzorczej powołuje się na wspólną kadencję, wynoszącą 5 (pięć) lat.”

Uchwałą nr 10 § 29 statutu Spółki otrzymał następujące brzmienie:

„ § 29

1. Zarząd składa się z jednego do pięciu członków, powoływanych przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję, wynoszącą 5 (pięć) lat, z zastrzeżeniem postanowienia ust. 2 zd. I poniżej.

2. Prezesa Zarządu Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje na wniosek akcjonariusza M. W. (2) (PESEL: (...)). Pozostali Członkowie Zarządu mogą być odwołani przez Radę Nadzorczą lub Walne Zgromadzenie w każdym czasie.”

Uchwałą nr 11 § 31 statut Spółki otrzymał następujące brzmienie:

„ § 31

Do składania oświadczeń woli w imieniu Spółki upoważnieni są:

1. Prezes Zarządu Samodzielnie;
2. Dwóch Członków Zarządu działających łącznie,
3. Członek Zarządu działający łącznie z prokurentem”.

Zgodnie z uchwałą nr 12 Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K., w związku ze zmianą Statutu Spółki postanowiło przyjąć tekst jednolity statutu Spółki w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone pozostałymi uchwałami podjętymi na Zgromadzeniu.

Pełnomocnik powódki A. E. (1) i F. E., oświadczył, iż A. E. (1) i F. E. głosował przeciwko uchwałom 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12 oraz zgłosił sprzeciw przeciwko uchwałom i prosił o jego zaprotokołowanie.

Powódka posiada 1.821.016 głosów, M. W. (2) 9.223.263 głosów, H. W. 895.530 głosów, F. E. 700.000 głosów.

Przy tak ustalonych faktach Sąd a quo rozpoczął rozważania do przypomnienia treści z art. 422 § 1 i § 2 ksh oraz wymaganiach zawartych w art. 424 § 1 ksh konkludując, że powódka spełniła powyższe formalne wymogi skuteczności zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia pozwanej Spółki.

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że przesłanki wymienione w art. 422 § 1 ksh należy rozpatrywać w dwóch płaszczyznach: uchwał powziętych z naruszeniem postanowień statutu spółki lub sprzecznych z dobrymi obyczajami oraz jednoczesnego godzenia w interesy spółki lub skierowania na pokrzywdzenie akcjonariusza.

W niniejszej sprawie powódka nie powoływała się na sprzeczność zaskarżonych uchwał ze statutem pozwanej Spółki, zatem rozważania w zakresie pierwszej z wymienionych płaszczyzn Sąd pierwszej instancji ograniczył do zarzutu sprzeczności zaskarżonych uchwał z dobrymi obyczajami.

W dalszych wywodach Sąd a quo przypomniał poglądy doktryny przyjmujące, że przez dobre obyczaje należy rozumieć takie zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki i otoczenie „gospodarcze”, a są z pewnością związane z przestrzeganiem uczciwości „kupieckiej” przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Chodzi więc o przyzwoite postępowanie, które uwzględnia w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim w spółce.

Następnie odwołał się do orzecznictwa przyjmującego, że pojęcie dobrych obyczajów odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki (w stosunku do innych uczestników obrotu gospodarczego), ale przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami. Przemawia to zatem do sięgania do kryteriów moralnych obowiązujących nie tylko pomiędzy przedsiębiorcami, ale także panujących w społeczeństwie, w tym ogólnej normy przyzwoitego zachowania.

Strona powodowa podnosiła, że zaskarżone uchwały „naruszają dobre obyczaje, ponieważ prowadzą do pogłębienia monopolu decyzyjnego M. W. (2) w Spółce i przyznania mu nieograniczonej władzy polegającej na swobodnym obsadzaniu Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki”.

Sąd Okręgowy podzielił powyższe zarzuty w odniesieniu do uchwał nr 4, 9 i 10 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia pozwanej Spółki z 25.10.2021 r.

Uchwałą nr 4 zarząd pozwanej Spółki, uzyskując upoważnienie do podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, uzyskała także m.in. prawo pozbawienia „dotychczasowych akcjonariuszy w całości lub w części prawa poboru w stosunku do akcji oraz warrantów subskrypcyjnych emitowanych w drodze każdego podwyższenia kapitału zakładowego w granicach Kapitału Docelowego”.

Co prawda, w judykaturze pojawił się pogląd, zgodnie z którym „dopuszczalne jest umieszczenie w statucie spółki akcyjnej postanowienia, zgodnie z którym zarząd, podwyższając kapitał docelowy, może wyłączyć lub ograniczyć prawo poboru akcji wobec niektórych akcjonariuszy tej spółki” (w tej kwestii Sąd odwołał się do wyroku SN z dnia 13 maja 2004 r., V CK 458/03, Mon. Praw. 2004, nr 12, s. 534). Jednakże pogląd ten został poddany krytyce w literaturze prawniczej, gdzie podnosi się, że podmiotowe ograniczanie (wyłączanie) prawa poboru jest niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy robiłoby to walne zgromadzenie, czy też zarząd na podstawie statutu (M. Rodzyńkiewicz [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, wyd. VII, WKP 2018, art. 447).

W realiach rozpoznanej sprawy, w której istnieje wyraźny osobisty konflikt pomiędzy powódką a dominującym w pozwanej Spółce akcjonariuszem i prezesem zarządu – jej bratem, M. W. (2), Sąd pierwszej instancji dostrzegł sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie organu pozwanej powodujące zagrożenie doprowadzeniem do tzw. „wyciśnięcia ze spółki” powódki. Jeśli bowiem powódka pozbawiona zostanie prawa poboru akcji w drodze podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, realnie stanie się obniżenie jej udziału w kapitale zakładowym pozwanej poniżej 5%, co z kolei otworzy drogę do podjęcia uchwały o przymusowym wykupie akcji powódki w trybie art. 418 ksh.

Scenariusz powyższy, czysto hipotetyczny i stanowiący jedynie spekulację w normalnych okolicznościach, Sąd a quo uznał za całkiem realny w okolicznościach osobistego nie dającego się przewyciężyć konfliktu akcjonariusza dominującego będącego jednocześnie prezesem zarządu pozwanej i powódką.

Jednocześnie wskazał na konieczność odczytywania uchwały nr 4 łącznie z uchwałami nr 9 i 10, mocą których brat powódki, M. W. (2) uzyskuje osobiste uprawnienie do powoływania przynajmniej połowy składu rady nadzorczej Spółki oraz do wnioskowania o powołanie i odwołanie przez radę nadzorczą prezesa zarządu Spółki.

W konsekwencji zarówno obsada rady nadzorczej, jak i zarządu pozwanej Spółki podlegać miałyby osobistej kontroli jednego akcjonariusza, tzn. M. W. (2). Skoro zaś miałby on pełną kontrolę nad działaniami wszystkich organów pozwanej Spółki, uprawnionych do podwyższenia kapitału zakładowego, pozbawienia prawa poboru akcji oraz – w dalszej ewentualnej perspektywie – podjęcia uchwały o przymusowym wykupie akcji, scenariusz doprowadzenia do przymusowego wykupu akcji powódki staje się prawdopodobny.

Jak podaje się w literaturze prawniczej, godzenie w interesy spółki należy traktować bardzo szeroko. Zakres tego pojęcia nie może być ograniczony tylko do aktualnej sytuacji. Całokształt skutków podjętej uchwały należy również odnieść do potencjalnych sytuacji, które mogą mieć miejsce w przyszłości. Interes spółki handlowej, o którym mowa w art. 422 ksh odpowiada więc interesom wszystkich grup jej współników (w tym przypadku akcjonariuszy), z uwzględnieniem wspólnego celu określonego w statucie spółki. Z tego względu Sąd Okręgowy uznał za niedopuszczalne utożsamianie interesu spółki akcyjnej wyłącznie z interesem akcjonariusza większościowego, podobnie nie można uznać, że działanie obronne akcjonariusza mniejszościowego zawsze podyktowane jest interesem spółki lub zostaje podjęte w obiektywnym jej interesie.

Zaskarżone uchwały nr 4, 9 i 10 w ocenie Sądu a quo godzą w pojmowany w powyższy sposób interes pozwanej Spółki, a nadto istnieją przesłanki uzasadniające twierdzenie, że in casu mają na celu pokrzywdzenie powódki jako akcjonariusza. Jak bowiem zostało wyżej stwierdzone, uprawnienia łącznie przez nie ustanowione prowadzić mogą realnie do pozbycia się powódki ze Spółki przez skonfliktowanego z nią dominującego akcjonariusza – M. W. (2).

Z drugiej strony, Sąd pierwszej instancji uznał za nieprzekonujące argumenty przedstawiciela pozwanej – M. W. (2), dotyczące motywów podjęcia powyższych uchwał. Strona pozwana nie przedstawiła żadnych obiektywnych dowodów świadczących o tym, że zamierza pozyskać nowych inwestorów dla rozwoju swojej działalności oraz, że takie ukształtowanie sposobu zarządzania pozwaną Spółką rzeczywiście byłoby swoistą kartą przetargową w ewentualnych negocjacjach z potencjalnymi inwestorami. W ocenie Sądu Okręgowego, jest to argumentacja stworzona wyłącznie na potrzeby niniejszego procesu, mająca zracjonalizować podjęcie przez walne zgromadzenie pozwanej uchwał przekazujących w istocie monopol decyzyjny w Spółce w ręce jednego akcjonariusza M. W. (2).

Jeśli chodzi o uchwałę nr 12, dotyczy ona przyjęcia tekstu jednolitego statutu Spółki, uwzględniającego zmiany dokonane m.in. zaskarżonymi uchwałami. Ponieważ niektóre z owych uchwał zostały uchylone, zatem sprzeciwia się dobremu obyczajom oraz godzi w interes pozwanej Spółki sytuacja, w której funkcjonować będzie jednolity tekst statutu Spółki niezgodny z jego rzeczywistą treścią. W konsekwencji uchwała ta również została uchylona.

Natomiast inaczej Sąd a quo ocenił zaskarżone uchwały nr 5, 6 i 11. Strona powodowa nie wykazała, aby którakolwiek z tych uchwał spełniała przesłanki z art. 422 § 1 ksh. W odróżnieniu od uchwał uchylonych, te uchwały nie wpływają na zakres uprawnień jednego akcjonariusza względem pozostałych, a w szczególności nie mogą zostać użyte przez skonfliktowanego z powódką M. W. (2) do pozbycia się jej ze Spółki.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc i art. 100 kpc.

Obie strony wniosły apelacje od tego wyroku.

Pozwana zaskarżyła rozstrzygnięcie w części uwzględniającej powództwo o uchylenie uchwały nr 4 nadzwyczajnego walnego zgromadzenia P. z dnia 25 października 2021 roku, tj. zarzucając temu rozstrzygnięciu:

1) naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez oparcie zaskarżonego rozstrzygnięcia na „czysto hipotetycznym i stanowiącym jedynie spekulację” scenariuszu, prawdopodobieństwo wystąpienia którego nie ma żadnego uzasadnienia w materiale dowodowym sprawy, nie ma związku z treścią uchylonej uchwały walnego zgromadzenia i nie znajduje podstaw w przepisach prawa, tzn. przez przyjęcie, że uchwała walnego zgromadzenia dotycząca docelowego kapitału zakładowego w warunkach sporu rodzinnego może prowadzić do przymusowego wykupienia akcji Powódki w sytuacji, w której nie tylko nie wykazano istnienia takich planów, ale co także w świetle argumentacji prawnej przyjętej w zaskarżonym wyroku (zakaz podmiotowego wyłączania prawa poboru) jest prawnie niemożliwe;

2) naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie zeznań p. A. E. (1) w charakterze strony, z których wynika wprost, że uchwała nr 4 walnego zgromadzenia P. z dnia 25 października 2021 roku pozostaje w zgodzie z interesem pozwanej spółki i jednocześnie nie zmierza do pokrzywdzenia Powódki, co świadczy o braku wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału;

3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 422 § 1 k.s.h. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że uchwała walnego zgromadzenia spółki akcyjnej może zostać uznana za sprzeczną z dobrymi obyczajami, godzącą w interes pozwanej spółki i mającą na celu pokrzywdzenia akcjonariusza nawet wówczas, gdy nie wynika to z jej treści, ale może ona czysto hipotetycznie stanowić podstawę do podjęcia w przyszłości przez organy spółki innych działań, w tym uchwał, które mogą nie być zgodne z interesem strony powodowej.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa o uchylenie uchwały nr 4 nadzwyczajnego walnego zgromadzenia P. z dnia 25 października 2021 roku, oraz zasądzenie od Powódki na rzecz P. zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo o uchylenie uchwał nr 6 i 11 oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, zarzucając rozstrzygnięciu

1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 327¹ kpc poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób niedostateczny i niewystarczający w zakresie dotyczącym oddalenia powództwa (w części dotyczącej braku uchylenia uchwał o numerach 6 (sześć) oraz 11 (jedenaście) w sprawie zmiany (...) S.A. z siedzibą w K.;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 422 § 1 ksh w zw. z art. 337 ksh poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że uchwała numer 6 nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 422 § 1 ksh, tj. naruszenia

dobrych obyczajów oraz pokrzywdzenia akcjonariusza oraz nie wpływa na zakres uprawnień jednego akcjonariusza względem pozostałych, podczas gdy z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I Instancji stanowiących podstawę oddalenia powództwa wynika, że strony pozostają ze sobą w zażartym konflikcie, a zatem M. W. (2) (Zarząd Spółki) będzie wykorzystywał swą uprzywilejowaną względem powódki pozycję i przedłużał proces udzielania zgody na ewentualne zbycie jej akcji, co w praktyce uniemożliwi wyjście powódki ze Spółki;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 422 § 1 ksh poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że uchwała numer 11 nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 422 § 1 ksh, tj. naruszenia dobrych obyczajów oraz godzenia w interes Spółki, podczas gdy jednoosobowa reprezentacja M. W. (2) pogłębi jego monopol w spółce oraz jedynowładztwo, a w konsekwencji spowoduje nieograniczone możliwości w zakresie zawierania przez Spółkę czynności prawnych, ponieważ taka czynność nie będzie mogła zostać wstrzymana przez innego członka Zarządu.

Mając na względzie podniesione wyżej zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części w zakresie punktu 2 oraz punktu 3 i uwzględnienie powództwa w części dotyczącej zaskarżenia uchwał nr 6 oraz nr 11 oraz zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części w zakresie punktu 2 oraz punktu 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi I Instancji, a także zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W każdym przypadku powódka wniosła o zasądzenie od Pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji strony przeciwnej i zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji strony przeciwnej i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację pozwanej należało uznać za zasadną z następujących względów. Rację ma apelująca zarzucając Sądowi a quo przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na oparciu rozstrzygnięcia w zakresie uchwały nr 4 na niepotwierdzonym w zgromadzonym materiale dowodowym, a więc czysto hipotetycznym ustaleniu zawartym w rozważaniach prawnych, odnośnie rzeczywistych intencji, którym miało służyć statutowe upoważnienie zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego spółki z wyłączeniem w całości lub części prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, a w konsekwencji uznaniu, że intencja ta przesądza o zaistnieniu podstaw do uchylenia tej uchwały wymienionych w art. 422 ksh, w postaci sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz godzenia w interes spółki i celu, jakim jest pokrzywdzenie powódki jako akcjonariusza. Poza sporem jest, że między A. E. (1) i M. W. (2) toczy się konflikt na tle majątkowym, którego przedmiotem są m.in. udziały w pozwanej spółce stanowiące schedę po ojcu. Nie zmienia to faktu, że ani z treści uchwały nr 4, ani z innych dowodów przedstawionych w sprawie nie wynika, aby celem podjęcia tej uchwały było pokrzywdzenie powódki. Czysto hipotetyczna możliwość wykorzystania uprawnień nadanych tą uchwałą przeciwko jakimkolwiek akcjonariuszowi w przyszłości, np. poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której możliwe będzie zastosowanie przymusowego wykupu akcji w trybie art. 418 ksh, także nie może być kryterium oceny tej uchwały jako naruszającej dobre obyczaje czy godzącej w interes spółki, niezależnie od tego na ile prawdopodobna jest możliwość realizacji takiego scenariusza. Rację ma pozwana wskazując, że polskiemu prawu nie jest znana instytucja prewencyjnego zaskarżenia uchwały. Z art. 422 ksh wynika, że wymienione w nim przesłanki uchylenia uchwały muszą dotyczyć istniejącego przedmiotu zaskarżenia, a nie uchwał, które teoretycznie mogą zostać podjęte w przyszłości. Odmienny pogląd prowadziłby do konieczności dokonywania oceny niezapadłych jeszcze uchwał, np. o przymusowym wykupie akcji, pod kątem przesłanek z art. 422 ksh, co byłoby sytuacją kuriozalną. Argumentacja strony powodowej, a za nią Sądu pierwszej instancji, opiera się bowiem na apriorycznym założeniu, że każda uchwała zmierzająca do przymusowego wykupienia akcji powódki w przyszłości będzie sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i

będzie godzić w interes spółki lub będzie miała na celu pokrzywdzenie powódki jako akcjonariusza. Tymczasem zgromadzony materiał dowodowy i wynikające z niego ustalenia nie dają podstaw do uznania takiego założenia za prawdziwe. Nie ma w tym nic dziwnego. Problem polega na tym, że nie sposób w chwili obecnej przewidzieć wszelkich okoliczności, które będą towarzyszyć podjęciu owej hipotetycznej uchwały, mających wpływ na jej ocenę w kontekście przesłanek z art. 422 ksh. Dopiero podjęcie uchwały o przymusowym wykupie w konkretnych okolicznościach może dać podstawę do prawidłowej oceny istnienia podstaw jej uchylenia. Skoro brak jest możliwości uznania takiej hipotetycznej uchwały za spełniającą przesłanki jej uchylenia, to otwarcie drogi do jej podjęcia w przyszłości także nie może zostać uznane sprzeczne z dobrymi obyczajami i godzące w interes spółki lub mające na celu pokrzywdzenie powódki

Za istnieniem w przypadku uchwały nr 4 jakiegokolwiek przesłanki z art. 422 ksh, w szczególności godzeniem w interes spółki nie może przemawiać też dokonana przez Sąd pierwszej instancji interpretacja tej uchwały wspólnie z uchwałami nr 9 i 10. Te ostatnie zostały bowiem prawomocnie uchylone, zatem odpadł argument o majoryzacji władz spółki przez jednego, większościowego akcjonariusza.

Bez znaczenia dla oceny omawianej uchwały jest brak obiektywnych dowodów świadczących o zamiarze spółki pozyskania nowych inwestorów. Zarówno podjęcie uchwały o podwyższeniu kapitału przez Walne Zgromadzenie, jak i upoważnienie do tego Zarządu nie wymagają udowodnienia, że w chwili podejmowania tych decyzji istnieją konkretne plany inwestycyjne czy wręcz są chętni inwestorzy.

Odnosnie uprawnień zarządu do pozbawienia za zgodą Rady Nadzorczej dotychczasowych akcjonariuszy w całości lub części prawa poboru w stosunku do akcji oraz warrantów subskrypcyjnych emitowanych w drodze każdego podwyższenia kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego, zawartego w uchwale nr 4 warto zauważyć, że znowelizowana tą uchwałą treść Statutu nie upoważnia Zarządu Spółki do takiej czynności w stosunku do niektórych tylko dotychczasowych akcjonariuszy, ale w stosunku do wszystkich. Nie wchodząc w polemikę, z przedstawionym w uzasadnieniu Sądu a quo poglądem odnośnie niedopuszczalności podmiotowego wyłączenia prawa poboru, Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że gdyby nawet dopuścić możliwość wyłączenia podmiotowego, to zgodnie z brzmieniem uchwały nr 4 uprawnienie do takiego wyłączenia nie zostało sędowane na Zarząd. Wymagałoby to bowiem wskazania w treści tej uchwały wprost akcjonariuszy, których miałoby to dotyczyć, ewentualnie użycia sformułowania „niektórych z dotychczasowych akcjonariuszy”, pozostawiającego Zarządowi ocenę, których miałoby to dotyczyć w interesie spółki.

Wobec powyższego Sąd apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 1 poprzez wyeliminowanie z jego treści uchwały nr 4 i oddalenie powództwa w tej części, na podstawie art. 386 § 1 kpc.

Apelacja powódki okazała się w całości bezzasadna. Prawdą jest, że Sąd a quo ograniczył rozważania odnośnie uchwał nr 6 i nr 11 do ich zdawkowej oceny w kontekście uprawnień jednego akcjonariusza względem pozostałych, a w szczególności możliwości ich wykorzystania przez M. W. (2) przeciwko powódce. Nie zmienia to faktu, że brak jest podstaw do uznania, że w przypadku którejs z tych uchwał zachodzą przesłanki z art. 422 ksh.

Odnosnie uchwały nr 6 powódka pomija konsekwencje wynikające z art. 337 § 4 ksh. Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 24 czerwca 2005 roku, wydany w sprawie V CK 718/04 o bezwzględnie obowiązującym charakterze tego przepisu. W takiej sytuacji brak postanowień statutu dotyczących wskazania nabywcy, ceny albo sposobu jej określenia oraz terminu zapłaty tak, jak ma to miejsce w przypadku § 14 Statutu w brzmieniu nadanym uchwałą nr 6 powoduje, że winkulowana akcja może być zbyt bez ograniczeń, tzn. z pominięciem zawartych już w statucie ograniczeń co do jej zbycia. Innymi słowy, dla możliwości zbycia akcji przez powódkę nie będzie miało znaczenia oddanie głosu „za” przez Prezesa Zarządu.

Całkowicie bezzasadne jest kwestionowanie uchwały nr 11, która reguluje kwestię reprezentacji spółki w sposób niemal standardowy dla spółek kapitałowych. Na marginesie jedynie warto zauważyć, że ani w pozwie, ani w apelacji powódka nie wskazała żadnych racjonalnych argumentów przemawiających za uznaniem, że takie ukształtowanie reprezentacji jest sprzeczne ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godzi w interes spółki lub ma na celu pokrzywdzenie

akcjonariusza, opierając się jedynie na istniejącym między nią i bratem konflikcie i dosyć mglistych dywagacjach o złym zarządzaniu spółką przez M. W. (2).

Z tych względów apelacją powódki podlega oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Mimo wydania wyroku reformatoryjnego Sąd Apelacyjny nie zmienił rozstrzygnięcia o kosztach procesu w postępowaniu w pierwszej instancji stojąc na stanowisku, że brak było po temu podstaw. Strona pozwana nie zakwestionowała tego rozstrzygnięcia określając ramy apelacji, ani nie wniosowała o jego zmianę.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc. Na koszty należne pozwanej zostały złożone:

1/ w zakresie apelacji własnej: opłata od apelacji 5'000,00 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 810,00 zł zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych,

2/ w zakresie apelacji powódki wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 810,00 zł.